

SPRÄNGSTOFF

SENASTE NYTT I BRANSCHEN

Sprängstoff Nr 10 2026

Viktigt om anmälan och avanmälan av deltagare

Jag hoppas att ni alla har haft en bra sommar, med möjlighet till både ledighet och återhämtning. Nu när verksamheten på många håll drar i gång för fullt igen vill jag uppmärksamma er på nya regler och ett förtydligande från Myndigheten för civilt försvar, MCF, som får stor praktisk betydelse för många företag i vår bransch.

Ny skyldighet att avanmäla

Sedan den 1 juli 2026 finns en uttrycklig skyldighet i 19 d § lagen om brandfarliga och explosiva varor, LBE, att avanmäla personer som inte längre deltar i, förestår eller har ett betydande inflytande över verksamheten.

Skyldigheten omfattar alltså:

- deltagare,
- föreståndare, och
- personer med betydande inflytande över verksamheten, PBI.

SPRÄNGSTOFF

SENASTE NYTT I BRANSCHEN

Sprängstoff Nr 10 2026

Avanmälan ska göras snarast till tillståndsmyndigheten. Enligt förarbetena innebär detta så snart det är möjligt och senast samma dag som förändringen genomförs.

Skyldigheten gäller både när någon slutar sin anställning och när personen arbetar kvar i företaget men får andra arbetsuppgifter och därför inte längre har den anmälda rollen.

BEF begärde ett förtydligande

BEF har under en längre tid, både muntligen och skriftligen, påtalat de praktiska problem som reglerna om deltagare medför.

Det är vanligt att ett bergsprängningsföretag med kort varsel behöver låna eller hyra in personal från ett annat företag, exempelvis vid sjukdom, frånvaro eller en tillfällig arbetstopp. Det kan också handla om personer med egen verksamhet som återkommande arbetar åt flera olika sprängföretag, ibland med bara några veckor eller dagar mellan uppdragen.

SPRÄNGSTOFF

SENASTE NYTT I BRANSCHEN

Sprängstoff Nr 10 2026

Personerna är ofta redan lämplighetsprövade och godkända i en annan verksamhet. Frågan har varit om de ändå måste anmälas och godkännas på nytt varje gång de tillfälligt arbetar i en annan tillståndshavares verksamhet – och när de därefter ska avanmälas.

BEF begärde därför ett särskilt förtydligande från MCF. Vi tog även upp hur reglerna ska tillämpas när personal från en sprängämnesleverantör deltar i leverans och laddning av exempelvis bulksprängämne.

MCF:s besked

MCF:s bedömning är att godkännandet av en deltagare är knutet till den specifika tillståndspliktiga verksamhet där personen ska delta. Godkännandet är alltså inte ett generellt personligt godkännande som automatiskt gäller i andra verksamheter.

SPRÄNGSTOFF

SENASTE NYTT I BRANSCHEN

Sprängstoff Nr 10 2026

Det innebär enligt MCF att:

- en person som redan är prövad och godkänd i en verksamhet ska anmälas och prövas på nytt för att få delta i en annan verksamhet,
- detta gäller oavsett hur kort eller begränsat uppdraget är,
- om ett företag har flera tillståndspliktiga verksamhetsdelar med olika tillstånd kan deltagarna behöva godkännas för varje verksamhetsdel, och
- skyldigheten att avanmäla är densamma oavsett hur länge personen har deltagit i verksamheten.

När det gäller personal från en sprängämnesleverantör öppnar MCF möjligen för att personalen kan arbeta inom ramen för leverantörens eget tillstånd, men endast om arbetet utförs självständigt och är tydligt avskilt från den mottagande verksamhetens hantering.

Om personalen deltar i den andra verksamhetens hantering ska den enligt MCF vara anmäld och godkänd även där.

SPRÄNGSTOFF

SENASTE NYTT I BRANSCHEN

Sprängstoff Nr 10 2026

MCF framhåller samtidigt att myndighetens svar inte är bindande för kommunala tillstånds- eller tillsynsmyndigheter.

Den slutliga rättsliga prövningen kan endast göras av domstol och en bedömning kan behöva göras i varje enskilt fall.

Betydande praktiska problem

MCF:s besked innebär i praktiken att en person som lånas in för ett kortare uppdrag först kan behöva anmälas, lämplighetsprövas och godkännas för den aktuella verksamheten.

När uppdraget är avslutat ska personen avanmälas. Om samma person behövs igen efter några dagar eller veckor kan processen behöva göras om.

Detta riskerar att skapa en betydande administrativ börda, både för företagen och för de myndigheter som ska ta emot anmälningarna, inhämta yttranden från Polismyndigheten, fatta beslut och hålla NATEV uppdaterat.

Det riskerar också att försvåra möjligheten att snabbt lösa bemanningen vid sjukdom, frånvaro och andra oförutsedda situationer.

SPRÄNGSTOFF

SENASTE NYTT I BRANSCHEN

Sprängstoff Nr 10 2026

MCF konstaterar själv i sitt svar att reglernas utformning försvårar det praktiska arbetet för bergsprängningsföretagen och kan innebära att bygg- och anläggningsarbeten tar längre tid och blir dyrare. Myndigheten bedömer dock att lagstiftaren har prioriterat möjligheten till omfattande kontroll av deltagarna framför företagens praktiska behov.

BEF har förståelse för att myndigheterna behöver ha aktuella uppgifter om vilka personer som deltar i verksamheter med explosiva varor. Vi anser däremot att reglerna måste vara möjliga att tillämpa i den verklighet där företagen verkar.

BEF har bland annat föreslagit ett personligt och tidsbegränsat godkännande, exempelvis under ett eller två år, som skulle kunna gälla oavsett vilken tillståndshavare personen arbetar hos under perioden.

Vi har även föreslagit en tidsbaserad registrering, där avanmälan inte behöver göras om personen förväntas återkomma inom en bestämd tid.

Tyvärr har våra synpunkter inte fått gehör i den nya regleringen.

SPRÄNGSTOFF

SENASTE NYTT I BRANSCHEN

Sprängstoff Nr 10 2026

Vi kommer givetvis att fortsätta arbeta för att påverka reglernas utformning, så att de blir tydligare och hanteringen enklare, både när det gäller vilka personer som faktiskt ska anmälas och hur avanmälan ska gå till i praktiken.

Hur görs avanmälan?

Avanmälan ska göras till den myndighet som har utfärdat det aktuella tillståndet.

I de fall verksamheten har tillstånd från MCF finns det en särskild blankett och en e-tjänst för avanmälan på MCF:s webbplats.

Verksamheter som har tillstånd från en kommun eller ett räddningstjänstförbund ska i stället göra avanmälan dit och följa den aktuella myndighetens rutiner.

MCF anger att respektive tillståndsmyndighet själv får bedöma hur avanmälningarna ska hanteras administrativt, men att uppgifterna i NATEV ska hållas aktuella.

SPRÄNGSTOFF

SENASTE NYTT I BRANSCHEN

Sprängstoff Nr 10 2026

Efter ytterligare kontakt med MCF har BEF fått besked att myndigheten inte avser att reglera avanmälan närmare i någon föreskrift. Skyldigheten kommer således att följa direkt av LBE, medan den praktiska hanteringen sker enligt de rutiner som respektive tillståndsmyndighet tillhandahåller.

Det är därför viktigt att företagen ser över sina interna rutiner. Det bör vara tydligt vem som ansvarar för att anmäla och avanmäla deltagare, föreståndare och PBI samt hur företaget säkerställer att deltagarlistorna är aktuella.

Jan J.

